

Voortgang aanbevelingen Rekenkamer Oost-Nederland

De Rekenkamer Oost-Nederland doet jaarlijks onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Uw Staten bespreken de onderzoeksrapporten van de Rekenkamer. Normaliter besluiten uw Staten dat ons college u 1 jaar na uitbrengen van het rapport informeert over de voortgang van de opvolging van de aanbevelingen, die aan ons college zijn gericht. Hieronder geven we per aanbeveling aan wat de stand van zaken is.

Ambitie 2 Vitaal platteland

Lessen uit gebiedsprocessen

Uw Staten behandelen het onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland 'Lessen uit gebiedsprocessen' op 31 januari 2024 (PS2023-1087).

Aanbeveling 1

Betrek bij toekomstige gebiedsprocessen de lessen uit het onderzoek naar gebiedsprocessen Natura 2000, te weten:

1. Ga aan de slag vanuit een duidelijk, gezamenlijk/gedeeld doel.
2. Bewaak dit gezamenlijke doel en breng dit zo nodig opnieuw onder de aandacht.
3. Blijf de constructie met een ambtelijke en een bestuurlijke adviesgroep inzetten voor het gebiedsproces.
4. Stuur als bestuurlijke adviesgroep/bestuurlijk trekker actief op de volgende stap/de voortgang.
5. Beperk de formele overlegstructuur tot de geïnstitutionaliseerde belangen en betrek belanghebbenden en overige inwoners op andere wijze in het gebiedsproces.
6. Bevorder dat gemeenten in gebiedsprocessen actief hun rol als eerste aanspreekpunt invullen en ook degenen horen die zich niet laten horen.
7. Bevorder goede onderlinge verhoudingen en continuïteit door:
 - ook buiten gebiedsprocessen in te zetten op ambtelijke en bestuurlijke netwerken.
 - een onafhankelijk voorzitter in te zetten voor continuïteit in het proces.
8. Zorg voor voldoende personeel met de juiste kwalificaties voor gebiedsprocessen en wees hier zuinig op.
9. Benut qua instrumentarium zowel de wortel als de stok.
10. Wees duidelijk en ga na of je boodschap bij belanghebbenden is overgekomen.
11. Zet in op professionele communicatie binnen een gebiedsproces.
12. Blijf gebruikmaken van omgevingsmanagers om zichtbaar en toegankelijk te zijn voor bewoners die schade ondervinden.
13. Biedt de mogelijkheid voor belanghebbenden om - op kosten van de provincie - externe expertise in te schakelen.
14. Maak (nog meer) gebruik van de in het gebied aanwezige kennis.
15. Evalueer de gebiedsprocessen ook met belanghebbenden.
16. Maak alvorens het instrument gebiedsprocessen in te zetten duidelijk aan Provinciale Staten dat hier minstens 8 tot 10 jaar mee gemoeid is.

Stand van zaken op 31 december 2024

Op 6 maart 2024 behandelen uw Staten het rapport van de Rekenkamer (PS2023-1087) en naar aanleiding daarvan hebben we vragen beantwoord (PS2024-531). We zijn aan de slag gegaan om de uitkomsten van het rapport te gebruiken als leidraad voor gebiedsprocessen in de regio's voor het landelijk gebied en natuur. Bij de uitwerking van de 16 gebiedsprocessen (PS2024-790) in het landelijk gebied werken we aan gebiedsontwikkeling en brengen wij met (pre)verkenningen in beeld wat er nodig is om aan de slag te kunnen. Er zijn geen nieuwe gebiedsprocessen rondom Natura 2000-gebieden opgestart. Waar mogelijk nemen we de bevindingen in de lopende gebiedsprocessen mee, bijvoorbeeld bij de vernieuwing van de Natura 2000-beheerplannen.

Ambitie 3 Cultuur en maatschappij

Immaterieel erfgoed, voor nu & later

Uw Staten behandelen dit onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland op 13 november 2024 (PS2024-728).

Aanbeveling 1

Uw Staten verzoeken ons college om de bestaande structuur rondom erfgoed te blijven borgen.

Stand van zaken op 31 december 2024

Vanuit het nieuwe Beleidskader Erfgoed en Cultuur (PS2024-662) wordt de ondersteuning aan diverse (erfgoed)organisaties binnen deze structuur doorgezet. Dat beleidskader stelden we vast op 25 september 2024.

Het gaat concreet om de ondersteuning van de volgende netwerken:

- Erfgoed Gelderland voor cultuur- en erfgoedparticipatie, ondersteuning van erfgoedorganisaties bij het vertellen van het verhaal van Gelderland en voor de Leerstoel Gelderse Geschiedenis
- Cultuur Oost om het landelijke project Cultuureducatie met Kwaliteit in Gelderland beschikbaar te maken op scholen, en cultuur en erfgoed hiermee een plek te geven in het onderwijs
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) voor het bevorderen van het Nedersaksisch (waarmee uitvoering gegeven wordt aan het convenant Nedersaksisch)
- Omroep Gelderland voor het maken van programma's over de Gelderse identiteit
- kleine musea en historische organisaties via de subsidieregeling 'Kleine musea en historische organisaties'
- samenwerkende gemeenten en cultuur- en erfgoedorganisaties voor bovenlokale cultuur- en erfgoedparticipatie via de subsidieregeling 'Cultuur- en Erfgoedpacten'

In onze reactie op het Rekenkamerrapport 'Immaterieel erfgoed, voor nu & later' stelden we een werkbezoek over immaterieel erfgoed voor uw Staten voor om beter te laten zien wat de provincie doet voor immaterieel erfgoed. Dit werkbezoek vindt naar verwachting eind 2025 of begin 2026 plaats.

Bovenstaande stand van zaken (en het toekomstige werkbezoek voor uw Staten) geven ook invulling aan onze toezegging (bij de oordeelsvormende vergadering van uw Staten over het Beleidskader Erfgoed en Cultuur) dat wij "onderzoeken op welke wijze ze inzicht kunnen geven op welke manier de provincie netwerken met betrekking tot immaterieel erfgoed ondersteunt en hoe ze functioneren".

Aanbeveling 2

Overweeg om immaterieel erfgoed expliciet te benoemen in het Gelderse cultuur- en erfgoedbeleid.

Stand van zaken op 31 december 2024

In het nieuwe Beleidskader Erfgoed en Cultuur besteden wij expliciet aandacht aan het belang van immaterieel erfgoed. Immaterieel erfgoed wordt nu benoemd onder het thema 'bibliotheekwerk, educatie en participatie'. Bij dit thema gaat het onder meer over het beleven van de Gelderse geschiedenis en tradities door het verhaal van Gelderland te vertellen. De Rekenkamer concludeert overigens ook dat in het nieuwe beleid expliciet aandacht besteed wordt aan het belang van immaterieel erfgoed.

Aanbeveling 3

Uw Staten verzoeken ons college om duidelijk te zijn over de (on)mogelijkheden om de effecten van het cultuur- en erfgoedbeleid in beeld te brengen.

Stand van zaken op 31 december 2024

Dit gaan we doen vanaf 2025, bij de monitoring van de impact en effectiviteit van het nieuwe beleid zoals verwoord in het Beleidskader Erfgoed en Cultuur.

Ambitie 5 Verkeer en vervoer

Flink doortrappen

Uw Staten behandelen het onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland 'Flink doortrappen' op 31 mei 2023 (PS2023-109).

Aanbeveling 1

Uw Staten verzoeken ons college om meer samenhang aan te brengen in de acties die worden uitgevoerd en de middelen die worden ingezet om fietsen te stimuleren.

Stand van zaken

In het Gelders Programma Bereikbaarheid (PS2024-471) en de daaruit voortvloeiende Uitvoeringsagenda Actieve mobiliteit (P2024-723) hebben we meer samenhang aangebracht tussen de middelen die worden ingezet en de doelen en ambities die we hebben op het gebied van het stimuleren van actieve mobiliteit. Daarbij sluiten onze ambities aan bij die van de omgevingsvisie. We hebben hierin specifieke goed meetbare subdoelstellingen opgenomen. Voor verkeersveiligheid is een aparte Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid (PS2024-264) opgesteld met aandacht voor zowel onveilige fietsoversteken als gedragscampagnes voor veilig fiets- en loopgedrag. In de Uitvoeringsagenda Actieve mobiliteit wordt hiernaar verwezen. Beide uitvoeringsagenda's zijn uitwerkingen van het Gelders Programma Bereikbaarheid. Daarin is de samenhang van de uitvoeringsagenda's vastgelegd.

Aanbeveling 2

Uw Staten verzoeken ons college om in de gebiedsgerichte aanpak de aandacht voor de fiets te borgen, in overeenstemming met het belang dat uw Staten aan de doelstelling voor fietsgebruik hechten.

Stand van zaken

In het coalitieakkoord hebben we meer nadruk gelegd op het landelijk gebied. Daarmee hebben we aandacht voor fietsen in zowel stedelijk als landelijk gebied. Dit hebben we vertaald in het Programma Bereikbaarheid en de Uitvoeringsagenda Actieve mobiliteit. We hebben onder andere aangegeven dat bij ruimtelijke ontwikkeling bereikbaarheid/mobiliteit een belangrijke voorwaarde is. We zetten daarbij in op het totale pakket aan mogelijkheden (lopen, fiets, openbaar vervoer en auto). Om het wegennet te ontlasten en te werken aan de klimaatopgave, streven we er naar dat meer mensen gaan fietsen en gebruik gaan maken van het openbaar vervoer en dat automobilisten elektrisch (kunnen) rijden (laadinfrastructuur).

In het Programma bereikbaarheid hebben we €50 miljoen incidentele middelen voor actieve mobiliteit gereserveerd. Dat komt bovenop het structurele budget (€ 5 miljoen per jaar) dat voor actieve mobiliteit beschikbaar is.

Aanbeveling 3

Uw Staten verzoeken ons college de aanpak voor fietsinfrastructuur verder uit te werken met in ieder geval aandacht voor:

1. hoe de prioriteit van verschillende projecten wordt afgewogen;
2. hoe er flexibel omgegaan kan worden met het aanwijzen van hoogwaardige fietsroutes;
3. het borgen van de aanleg van hoogwaardige fietsroutes langs provinciale wegen, zodat de provincie zichzelf ook aan de criteria houdt die zij aan gemeenten stelt.

Stand van zaken

De uitwerking hiervan is opgenomen in de Uitvoeringsagenda Actieve mobiliteit.

1. Het hoofdfietsnet heeft voor ons prioriteit. Gemeenten kunnen voor deze fietsroutes op het hoofdfietsnet gebruikmaken van de subsidieregeling Grootchalige maatregelen op het hoofdfietsnet. Doorfietsroutes vormen de belangrijkste verbindingen binnen het hoofdfietsnet. Voor de ontwikkeling van deze fietsroutes nemen we als provincie de regie in de verkenning. En gemeenten kunnen voor de aanleg van deze fietsroutes tot 65% subsidie krijgen.

2. We volgen het landelijk beleid en hebben de naam van hoogwaardige fietsroutes aangepast. Die heten tegenwoordig doorfietsroutes. In overleggen met regio's en gemeenten is er ruimte om het hoofdfietsnet aan te passen en (door)fietsroutes toe te voegen. We hebben onze subsidieregeling en werkwijze aangepast. Daardoor kunnen gemeenten nu ook subsidie aanvragen om deeltracés van doorfietsroutes op kwaliteit te brengen, zonder dat het ontwerp voor de gehele route hoeft te zijn vastgelegd.

3. In het Programma Bereikbaarheid hebben we € 13 miljoen incidentele middelen gereserveerd voor het op kwaliteit brengen van fietspaden op het hoofdfietsnet langs onze provinciale wegen. De criteria die de provincie aan gemeenten stelt, stellen we ook aan onszelf. Soms lopen de provincie en/of gemeente tegen ruimtelijke beperkingen aan, waardoor de optimale kwaliteit niet mogelijk is. We verrichten dan maatwerk om te zorgen voor de hoogst haalbare kwaliteit.

Aanbeveling 4:

Uw Staten verzoeken ons college te overwegen om bij de doelstelling voor het fietsgebruik de relatie met andere vormen van mobiliteit te benoemen zodat deze beter aansluit op de ambities schoon en gezond uit de omgevingsvisie.

Stand van zaken

Met het vast stellen van de Uitvoeringsagenda Actieve mobiliteit is naast fietsen, ook lopen expliciet onderdeel gemaakt van ons beleid. Meer lopen en fietsen stimuleren past binnen de ambities schoon en gezond uit de omgevingsvisie. Binnen de uitvoeringsagenda wordt met de actielijn 2 'bereikbaarheid kleine kernen' ook expliciet aandacht gegeven aan de combinatie van actieve mobiliteit met het openbaar vervoer en de auto.